

Piše: **Petar Vidov**
petak, 14.11.2014. 20:17

 Recommend 108

 Tekst

"OVO JE proračun bez proračuna. U tržišnom gospodarstvu proračun je osnovni instrument, sredstvo Vlade ekonomske politike. Preko proračuna Vlada poručuje koje ciljeve želi ostvariti. Premijer Zoran Milanović točno je rekao da je to politički dokument. Ja u ovom dokumentu ne vidim ciljeve, nikakav način da riješimo problem ove depresije. Što znači da Vlada ne želi ništa napraviti, već je njihov proračun samo tehnički dokument da bi se moglo trošiti u idućim godinama. Ako je proračun instrument ekonomske politike, a jeste, ja se s takvom politikom ne slažem jer to znači gubitak od godinu dana, a za godinu dana trebat će nam još veće restrikcije".

Tim je riječima u razgovoru za Index prijedlog državnog proračuna za 2015. godinu prokomentirao Guste Santini, međunarodno priznati ekonomist i žestoki kritičar gospodarske politike hrvatskih vlada od devedesetih naovamo.

"Ja sam još 2000. godine, prije 14 godina, u jednom intervjuu izjavio da nam treba Vlada nacionalnog spasa. Da treba izaći pred građane i iskreno im reći u kakvom smo stanju, objasniti im da je potrebna kirurgija kako ne bi došlo do gangrene. Sada se gangrena razvila. A zna se što to znači - amputaciju", kaže Santini.

Rezati birokraciju i porezno rasteretiti siromašne

Mjere za koje se Santini zalaže značile bi temeljitu reformu državne uprave i javnih financija. Značilo bi to poreznu reformu putem koje će se broj zaposlenih u državnim financijama svesti na jednu trećinu od sadašnjeg broja, ograničavanje mirovina na maksimalni iznos od 5000 kuna, rezanje broja općina na 60 do 70, ali i povećanje neoporezivog dijela mjesečnog dohotka na 5000 kuna, veća ulaganja u znanost i obrazovanje, te emitiranje dugoročnih državnih obveznica u koje bi građani mogli uložiti svoju štednju, umjesto da je povjeravaju inozemnim bankama.

"U hipotetskoj situaciji, da sam ja u poziciji u kojoj se nalazi ova Vlada, izašao bih u javnost i rekao: 'Građani Hrvatske, pokušali smo izaći iz krize različitim tehnikama, bez velikih potresa. Sada je jasno da se to ne može. Ova Vlada je svjesna da je izborna godina, svjesni smo svih opasnosti od nepopularnosti. Zbog toga želimo da se o našem programu glasa na referendumu. Ako to ne podržavamo, idemo na izvanredne izbore'. Gubitkom svakog dana gubi se energija, broj stupnjeva slobode se progresivno smanjuje, amortizeri su sve manji i samo je pitanje vremena kad će puknuti. U ovoj situaciji, ne činiti ništa znači činiti štetu. Hrvatsko gospodarstvo konačno treba pokrenuti da bi ljudi, posebno mladi, vidjeli neku perspektivu, da ova zemlja sutra bude bolja nego danas. A s ovakvim proračunom imamo situaciju da će sutra biti još gore nego danas, a već je danas gore nego jučer", tvrdi Santini.

Onima koji imaju više naplaćivati veće poreze

"Mi smo destruirali sustav. Lokalna samouprava sada se buni da nema dovoljno novca. I to je točno. Pogledajte primjer prireza: plaća se po kriteriju gdje živite. Ako živite u Zaprešiću, a radite u Zagrebu, prihod ima Zaprešić zato što tamo spavate. Istovremeno u Zagrebu podižete cijenu rada i smanjujete poslovnu aktivnost. Ali to što imaju Zaprešić ili Velika Gorica, nemaju Šibenik ili Vukovar. Kako će Vukovar imati prirez, kada nema zaposlenih", tvrdi Santini.

Dodatni primjer štetnog djelovanja Santini vidi u promjenama koje Vlada uvodi u porezni sustav: "Oni sad smanjuju oporezivanje na način da će manje poreze plaćati oni koji imaju veću plaću. Ali istovremeno oporezuju štednu. Lijevom rukom daju, desnom uzimaju malo više. Nama treba smanjenje porezne presije. Da smo mi socijalna država, rekli bi onima koji imaju više da će i dalje plaćati malo više, a sirotinju bi rasteretili. Zbog toga se zalažem za povećanje neoporezivog dijela dohotka na 5000 kuna".

Problem birokracije je u Saboru

Ako se Hrvatska želi izvući iz začaranog kruga u kojem se nalazi, tvrdi Santini, ne može se dalje zaduživati.

"Kad je javni dug Hrvatske službeno bio 40 posto BDP-a, napravio sam analizu u kojoj sam tvrdio da je to zapravo 85 posto. Danas je javni dug daleko iznad 100 posto BDP-a. Ako nam je deficit veći nego kamate za kredit, onda smo u dvostrukom minusu. Da sam ja premijer, odredio bih da deficit može biti točno u iznosu kamata za javni dug - i nema dodatnog zaduživanja".

No, hrvatska država danas se nalazi u situaciji da bez dodatnog zaduživanja svake godine ne može servisirati niti tekuće obveze. Santinija smo pitali kako to promijeniti?

"Broj zaposlenih u javnom sektoru mora se drastično smanjiti. Porezna reforma za kakvu se zalažem smanjila bi broj zaposlenih u državnim financijama za jednu trećinu. Put prema rješenju problema birokracije jednostavan je i trivijalan: treba krenuti od Sabora. Sabor donosi nerazumne, dugačke i nepotrebne zakone. Kad bi zakoni bili precizni i jasni, ne bi bilo potrebe za velikom birokracijom. A kada ste u situaciji da nemate niti jedan zakon koji može trajati pet godina, to je dokaz da ste u užasu, u anarhiji. Da su zakoni jasni, ne bi bilo prostora za subjektivnu interpretaciju pa bi i sudovi normalnije radili. Značilo bi to i dodatnu štednju. U prijedlozima zakona koji se donose često piše da 'ovaj zakon ne povećava troškove'. Pa nema zakona koji ne povećava troškove. Zakon donosite da nešto izmijenite, što znači da netko gubi, a netko dobiva. Ljudi se prilagođavaju novom stanju i to je trošak energije", ističe Santini.

Bogatijima više naplaćivati dopunsko zdravstveno

Svim ovim pitanjima Santini se nedavno opširno pozabavio u tekstu naslovljenom ["Fiskalna politika", koji je objavljen na njegovim internetskim stranicama.](#)

Osim navedenog, Santini se u tom tekstu pozabavio i problemom sustava zdravstva, za kojeg piše da je neodrživ, zato što doprinosi koje građani plaćaju za zdravstvo jednostavno nisu dostatni.

"Ma koliko željeli zadržati postojeća prava zdravstvenih osiguranika, morat ćemo ih smanjiti", tvrdi Santini, koji smatra da je potrebno "jasno definirati minimum zdravstvene zaštite koja se mora osigurati svakom hrvatskom građaninu". Iznad te razine, vjeruje Santini, treba uvesti dopunsko zdravstveno osiguranje, koje će se djelomično temeljiti na principu solidarnosti.

"Kratko rečeno, osiguranici višeg dohotka plaćali bi veće premije dopunskog osiguranja, ali manje nego što bi to morali ako bi se privatno osigurali. Reforma zdravstvenoga osiguranja svakako mora poći od postojećih kapaciteta. Uvjeravaju nas kako imamo višak kapaciteta. Ako je tome tako, ne vidim razloga da se višak kapaciteta ne ponudi drugim građanima Europske unije, odnosno da se, kao što sam više puta predlagao, pored bolnica koje imaju višak kapaciteta izgrade primjerena naselja za građane treće životne dobi", poručuje Santini.

Link na [index.hr članak](#)